

Dergi ana sayfası: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pausbed>

Araştırma Makalesi

Atıf Bilgisi: Uyanık, R, Kıvanç, S. & Aydın Acı, A. (2026). Aldatmayı Meşrulaştırmak: Aldatmada Ahlaki Uzaklaşma Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması ve Psikometrik Açından Değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 75, 270-285. <https://doi.org/10.30794/pausbed.1775488>/<https://izlik.org/JA94SD55DL>

ALDATMAYI MEŞRULAŞTIRMAK: ALDATMADA AHLAKİ UZAKLAŞMA ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI VE PSİKOMETRİK AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Rukiye UYANIK^{1*}, Seray KIVANÇ², Arzu AYDIN ACI³

¹Arş. Gör., Mersin Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü, rukiyeuyaniik@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-5753-0457>

²Uzm. Psk., Mersin Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü, sekivanc@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-0775-4978>

³Prof. Dr., Mersin Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü, arzu.aydin@mersin.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-3047-0308>

Öz

Bu çalışmanın amacı ilişkilerin bitmesinin en yaygın sebeplerinden biri olan aldatma konusunu kişilerin ahlaki olarak nasıl meşrulaştırdığını inceleyen bir ölçeğin Türkçeye uyarlanmasıdır. Bu kapsamda Aldatmada Ahlaki Uzaklaşma Ölçeğinin psikometrik özellikleri incelenmiştir. Çalışmaya romantik bir ilişkisi bulunan, yaş ortalaması 24,68 (S=5,29) olan, 346'sı kadın (%61,8) 214'ü erkek (%38,2) olmak üzere toplam 560 kişi katılmıştır. Ölçeğin faktör yapısı Doğrulamalı Faktör Analizi ile analiz edilmiştir. Kriter-ilişkili geçerlik incelenmesi için Ahlaki Uzaklaşma Ölçeği kullanılmıştır. Cronbach Alfa güvenilirlik katsayıları ölçeğin güvenilirliğini test etmek amacıyla hesaplanmıştır. Elde edilen bulgular, ölçeğin psikometrik özelliklerinin yeterli düzeyde olduğunu ve geçerlik ile güvenilirlik açısından kabul edilebilir sınırlar içerisinde yer aldığını göstermiştir. Çalışmada kadın ve erkek katılımcıların aldatmada ahlaki uzaklaşma stratejileri açısından farklılaştığı görülmüştür. Erkekler aldatmada ahlaki uzaklaşma stratejilerini daha fazla kullanmaktadırlar. Medeni durumu evli katılımcılar ile ilişkisi olan katılımcılar arasında ise aldatmada ahlaki uzaklaşma stratejileri açısından fark bulunmamaktadır. Çalışma sonuçlarının aile ve ilişkilere zarar veren aldatmaya dair meşrulaştırma mekanizmalarının anlaşılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Aldatma, Ahlaki uzaklaşma, Geçerlik, Güvenirlik, Ölçek uyarlama.

JUSTIFYING INFIDELITY: TURKISH ADAPTATION AND PSYCHOMETRIC VALIDATION OF THE MORAL DISENGAGEMENT IN INFIDELITY SCALE

Abstract

The aim of this study is to adapt into Turkish a scale that examines how individuals morally legitimize infidelity, which is known to be one of the most common causes of relationship dissolution. In this context, the psychometric properties of the Infidelity Moral Disengagement Scale were examined. A total of 560 individuals in a romantic relationship participated in the study, including 346 females (61.8%) and 214 males (38.2%), with a mean age of 24.68 (SD = 5.29). The factor structure of the scale was analyzed through Confirmatory Factor Analysis (CFA). For the assessment of criterion-related validity, the Moral Disengagement Scale was used. Cronbach's Alpha reliability coefficients were calculated to evaluate the internal consistency of the scale. The findings indicated that the psychometric properties of the scale are at an adequate level and fall within acceptable ranges in terms of validity and reliability. The results revealed that female and male participants differed significantly in all subscales of infidelity-related moral disengagement, with men reporting higher levels of disengagement. Between participants whose marital status was married and those who were in a relationship, no differences were found in terms of moral disengagement strategies in infidelity. It is believed that the findings

* Sorumlu Yazar: Rukiye UYANIK (rukiyeuyaniik@gmail.com)

Yayımlanan makalenin telif hakkı, CC BY 4.0 lisansı kapsamında yazara aittir. Bu lisansın bir kopyasını görmek için şu adresi ziyaret ediniz: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

of this study will contribute to a better understanding of the mechanisms through which individuals morally justify infidelity, a behavior that often undermines romantic relationships and family systems.

Keywords: Infidelity, Moral disengagement, Validity, Reliability, Scale adaptation.

1.GİRİŞ

Aldatmanın tanımı ve nelerin aldatma davranışı sayılabileceği literatürde sıkça tartışılmaktadır fakat en genel anlamıyla aldatma, bireyin romantik partnerine karşı üstlendiği cinsel ve/veya duygusal sadakat yükümlülüğünü gizlice ihlal etmesi olarak tanımlanmaktadır (Blow & Hartnett, 2005) ve ilişkilerin bitmesinin en yaygın sebeplerinden biridir (Scott vd., 2013). Türkiye’de de ilişkilerde aldatma oldukça yaygındır. Türkiye İstatistik Kurumu’nun Türkiye Aile Yapısı Araştırması Raporuna göre evliliklerin bitmesinin en yaygın ikinci nedeni aldatmadır (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021). Haversath ve Kröger (2014) tarafından yürütülen bir araştırmada, kadınların %29’u, erkeklerin ise %49’u aldatma davranışında bulunduğunu beyan etmiştir. Bu oranlar, bireylerin genellikle aldatmaya karşı olumsuz tutumlara sahip olmasına rağmen, aldatma davranışının oldukça yaygın bir şekilde yaşandığını göstermektedir.

Aldatma, yalnızca bireysel ya da romantik ilişki düzeyinde bir sorun olmanın ötesinde, toplumsal boyutları olan bir kavram olarak da karşımıza çıkmaktadır (Blow & Hartnett, 2005). Sadakatsizlik sonucu bozulan evliliklerin, yalnızca partnerleri değil, çocuklar da dahil olmak üzere aile sisteminin tüm üyelerini etkilediği görülmektedir. Ailelerinde aldatmaya şahit olan çocuklar; yetişkinlik dönemlerinde kurdukları romantik ilişkilerde partnerlerine güven duymakta zorlandıklarını, ilişki doyumlarının düşük olduğunu, sınır koyma ve öfke kontrolü gibi ilişki becerilerinde güçlükler yaşadıklarını ifade etmişlerdir (Sori, 2007). Bu bulgular, aldatmanın etkilerinin yalnızca aldatılan bireyle sınırlı kalmadığını; sonraki kuşaklara da aktarılan bir zorlanma örüntüsü yaratabileceğini göstermektedir. Aldatma davranışı, yalnızca duygusal ya da cinsel sadakat normlarının ihlali değil, aynı zamanda bireyin partnerine zarar verme potansiyeli nedeniyle temel ahlaki ilkelerin de ihlali olarak değerlendirilmektedir (Graham vd., 2013). Özellikle evlilik ilişkilerinde, çiftlerin birbirlerine verdikleri sadakat sözleri bu normu daha da güçlendirir ve sadakatsizlik davranışı, partneri aldatmakla kalmaz, aynı zamanda onu alenen kandırmak anlamına gelir. Bu bağlamda, evlilik dışı ilişkiler evli olmayan romantik ilişkilere kıyasla daha ciddi ahlaki sorunlar olarak algılanmaktadır (Brake, 2013). Literatürde, bireylerin sadakatsiz davranışlarının ahlaki temellerle ters orantılı olduğu; yani güçlü ahlaki normlara sahip bireylerin sadakatsizlik gösterme olasılıklarının daha düşük olduğu bildirilmiştir (Greeley, 1994). Aldatma ayrıca çoğu toplum için yalnızca ilişki içerisinde olan iki kişiyi ilgilendirmez, toplumsal ahlak normlarının da ihlali anlamına gelebilir (Apostu, 2016).

Aldatmanın ilişkilere ve aile sistemine verdiği zararlar göz önüne alındığında, partnerlerini aldatan bireylerin bu davranışlarını hangi gerekçelerle açıkladıklarını anlamaya yönelik çalışmalar önemli bir inceleme alanı haline gelmiştir. Cinsel veya duygusal ihtiyaçlar, partnerle yaşanan tatminsizlik ya da öfke gibi etkenler aldatmanın yaygın nedenleri arasında gösterilmektedir (Barta & Kiene, 2005; Scheeren vd., 2018). Bu tür açıklamalar yalnızca davranışı anlamlandırmaya değil, aynı zamanda aldatan partnerin suçluluk ya da utanç gibi rahatsız edici duygularla başa çıkmasına da hizmet eder; çünkü birey sorumluluğu kendisi dışındaki faktörlere atfederek psikolojik yükünü azaltmaya çalışır (Varma & Maheshwari, 2024). Bu süreç, Bandura’nın (1999) tanımladığı ahlaki uzaklaşma çerçevesinde değerlendirilebilir. Özellikle ahlaki gerekçelendirme mekanizması, bireyin ahlaken sorunlu bir davranışı kendi gözünde “haklı” ya da “kaçınılmaz” olarak algılamasına olanak tanıyarak bu uzaklaşmayı kolaylaştırır.

İnsanların ahlaki olmayan davranışlarını meşrulaştırırken başvurduğu stratejilerin arka planında, çoğu zaman sosyal dışlanmanın bireyde yarattığı olumsuz duygularla başa çıkma çabası bulunmaktadır (Bandura, 2011). Bu noktada, bireyin ahlaki değerlendirmelerinin ve hangi davranışları meşru görüp görmeyeceğinin, temelde sahip olduğu ahlaki yargı kapasitesiyle yakından ilişkili olduğu söylenebilir. İnsanların ahlaki yargı geliştirme kapasitesinin yaşamın erken dönemlerinde ortaya çıktığı ve doğuştan bazı ahlaki eğilimlerle dünyaya geldikleri yönünde giderek artan sayıda bulgu mevcuttur (Örn. Heiphetz

& Young, 2014; Killen & Smetana, 2015) Yapılan deneysel çalışmalar, bebeklerin iyi davranış sergileyen kişilere yaklaşma ve kötü davranış sergileyenlerden uzaklaşma eğilimi gösterdiğini ortaya koymuştur (Hamlin & Wynn, 2011). Bu eğilimler, sosyalizasyon süreci içinde özellikle ebeveynlerin rehberliğiyle şekillenir. Ahlaki davranış ödüllendirilirken, ahlaki normlara aykırı davranışlar sosyal yaptırımlarla karşılaşır. Bu nedenle, bireyler toplum içinde kabul görmek ve sosyal ilişkilerini sürdürebilmek için ahlaki normlara uygun davranmaya özen gösterirler (Haidt vd., 1993). Ancak bu normların ihlali durumunda, yani kişi etik dışı bir davranışta bulunduğu anda, birey suçluluk ve utanç gibi yoğun ve rahatsız edici duygular deneyimleyebilir (Sheikh & Janoff-Bulman, 2010; Tangney vd., 2007). Bu tür olumsuz duygularla başa çıkmak adına, bireyler zaman zaman ahlaki sorumluluklarını geçici olarak askıya alan bilişsel stratejilere başvurabilirler. Bandura (1999), bu stratejileri “ahlaki uzaklaşma” olarak adlandırır. Ahlaki uzaklaşma, bireyin kendisini norm ihlallerinden psikolojik olarak ayırıştırmasını sağlayan bir dizi mekanizmayı içerir. Bu mekanizmalar kişilerin kendi ahlak dışı davranışlarından dolayı suçluluk hissetmemesini sağlar. Kişi ayrıca bu mekanizmalar yoluyla, zararlı davranışını meşrulaştırabilir, sorumluluğu başkalarına atabilir ya da davranışın etkilerini küçümseyebilir. Bu stratejiler özellikle bireyler, sosyal normlara aykırı davranışlarına rağmen sosyal kimliklerini ve benlik saygılarını korumaya çalıştıklarında işlevsel hale gelir (Tillman vd., 2018). Ahlaki uzaklaşma sekiz temel mekanizmadan oluşur (Bandura vd., 1996). Bu mekanizmalar meşrulaştırma (*moral justification*), davranış olumlu etiketleme (*euphemistic labeling*), avantajlı karşılaştırma (*advantageous comparison*), sorumluluğu başkasına yükleme (*displacement of responsibility*), sorumluluğu yayma (*diffusion of responsibility*), sonuçların küçümsemesi (*distortion of consequences*), mağduru suçlama (*attribution of blame*) ve insan dışılaştırma (*dehumanization of victim*). İlk üç strateji davranışın kabul edilebilir bir şekilde yeniden yorumlanmasını içerir. Örneğin bir kişi, kendi tek gecelik ilişkisinin başkasının aylar süren aldatmasına kıyasla daha kabul edilebilir olduğunu öne sürebilir ya da evlilik dışı ilişkiyi “ufuk açıcı” olarak niteleyebilir (Lişman & Holman, 2022). Sorumluluğu başkasına yükleme, sorumluluğu yayma, sonuçların küçümsemesi mekanizmaları ahlaki olarak yanlış eylemlerin faillliğini ya da sonuçlarını önemsizleştirmeye yöneliktir. Örneğin; kişi arkadaşlarının da eşlerini aldatıldığını belirterek davranış doğal gösterebilir ya da eşinin bu durumu hiç öğrenmediğini, dolayısıyla da kimsenin incinmediğini savunabilir. Son iki mekanizma ise mağdurla ilgilidir. Örneğin aldatılan eşin ihtiyaçlarını yeterince karşılamadığı için aldatıldığını söyleyerek aldatmayı haklılaştırabilir. Bu stratejiler ayrı ayrı stratejiler olsa da genel olarak ahlaki uzaklaşma şemsiyesi altında toplanırlar bu nedenle kimi araştırmacılar ayrı ayrı mekanizmalar yerine tek bir ahlaki uzaklaşma yapısı olarak ele alırlar (Paciello vd., 2008).

1.2. Aldatma Bağlamında Ahlaki Uzaklaşmanın Ölçülmesi

Aldatmanın ahlaki olarak hangi mekanizmalarla meşrulaştırıldığını araştırmak için geliştirilen tek Aldatma Ahlaki Uzaklaşma Ölçeği (Lişman & Holman, 2022) tek ölçek olmakla birlikte aldatmanın hangi bilişsel yollarla meşrulaştığına dair nitel yöntemlerle yürütülen araştırmalar bulunmaktadır. Varma ve Maheshwari (2023) tarafından aldatmanın başlama süreciyle ilgili anlatı yöntemi kullanılarak 40 katılımcıyla yürütülen bir araştırmada kişilerin aldatma sebeplerinin olarak ani gelişen ve planlı aldatmalarla farklılaştığı görülmüştür. Planlanmamış, ani gelişen aldatmalarda kişiler aldatmayı alkol, madde kullanımı, aniden gelişen romantik ortam gibi çevresel nedenlere atfetmişlerdir. Üzerine düşünülmüş aldatma durumlarında ise bireyler, aldatma gerekçesi olarak partnerlerini ya da düşük ilişki tatmini gibi bireysel/ilişkisel faktörleri belirtmişlerdir. Ani gelişen aldatmalarda katılımcılar suçluluk, pişmanlık ve aldatıldıkları partnerlerine olan sorumluluklarını dile getirirken; üzerine düşünülmüş ve aldatma kararının zamanla alındığı aldatmalarda katılımcılardan bazılarının partnerlerinin ilgisizliğine atıf yaparak aldatmalarını meşrulaştırdıkları görülmüştür.

Perez ve arkadaşları (2023) tarafından eşlerini aldatan 13 erkekle yürütülen nitel bir araştırmada, aldatma sürecine ilişkin karar mekanizmaları incelenmiştir. Bulgular, katılımcıların partnerlerine verebilecekleri potansiyel zararı küçümstediklerini, ilişkilerinde hâlihazırda sorunlar olduğunu ve partnerlerinden yeterince ilgi ile destek görmediklerini düşündüklerini göstermiştir. Bu sonuçlar,

katılımcıların karar verme süreçlerini etkileyen etmenleri ortaya koymakta ve aldatmayı rasyonelleştirme mekanizmalarına işaret etmektedir.

Bunun yanında, ahlaki uzaklaşma ile aldatmayı farklı değişkenler olarak ele alan nicel araştırmaların da bulunduğu bilinmektedir. Örneğin, Aignesberger ve Greitemeyer (2024), romantik ilişkilerde ahlaki uzaklaşmanın rolünü inceledikleri çalışmalarında, ahlaki uzaklaşma düzeyi yüksek bireylerin, ahlaki standartlardan kendilerini uzaklaştırarak aldatmayla ilgili algılarını ve davranışlarını etkileyebileceğini bulgulamıştır. Literatürde ahlaki uzaklaşma ile aldatmayı birlikte ele alan çalışmalar bulunsa da bu ilişkinin doğrudan ölçülmesine imkân veren bir ölçme aracının eksikliği, araştırmaların çoğunlukla dolaylı yollarla yürütülmesine neden olmuştur.

Aldatmanın nasıl meşrulaştığını incelemek için ülkemizde aldatmayla ilgili yapılan çalışmalarda yöntemler incelendiğinde Yeniçeri ve Kökdemir (2006) tarafından gerçekleştirilmiş bir çalışmada katılımcılara kadın ve erkeklerin muhtemel aldatma sebeplerinin neler olabileceği ile ilgili araştırmacılar tarafından belirlenmiş 100 farklı sebep puanlatılmıştır. Yapılan analizler sonucunda 24 maddelik ve altı alt boyutlu bir aldatma ölçeği ortaya çıkmıştır. Bu alt boyutlar meşrulaştırma, baştan çıkarma, normalleştirme, cinsellik, sosyal arka plan ve heyecan arayışdır.

Doğan (2024), eşini aldatan erkeklerle yürüttüğü fenomenolojik analiz sonucu beş alt temaya ulaşmıştır. Bu temalar ilişki boyutu, özdenetim boyutu, sosyal boyut, bilişsel boyut ve psikolojik boyuttur. İlişki ve özdenetim boyutlarında bireylerin ilişkileri ve dürtü kontrolü ile ilgili zorlanmaları sebebiyle aldatmaya yöneldikleri görülmüştür. Sosyal boyutta ise kişiler aldatmayı aile baskısı, kurulu düzen gibi sosyal gereklendirmelerle mevcut eşleriyle boşanmak yerine aldatma yoluna gittiklerini açıklamışlardır. Bilişsel boyutta kişiler aldatmayı bir ihanet olarak değerlendirmemişlerdir. Psikolojik boyutta ise bireylerin onay, haz gibi kazanımlara odaklandıkları görülmüştür. Bulgular, bireylerin hem içsel (bilişsel ve psikolojik) hem de dışsal (sosyal ve ilişki bağlamı) faktörleri kullanarak davranışlarını meşrulaştırdığını ortaya koymaktadır. Böylece aldatma, yalnızca bireysel bir tercih değil, ahlaki sorumluluk algısını geçici olarak azaltan bir süreç olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla, aldatmada ahlaki uzaklaşmanın farklı düzeylerde ve birbirine bağlı mekanizmalar aracılığıyla işlediği görülmektedir.

Görüldüğü üzere literatürde aldatmanın hangi stratejilerle meşrulaştırıldığına yönelik kısıtlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu sebeple aldatmayı meşrulaştıran ahlaki mekanizmaları değerlendiren bir Türkçe ölçme aracının literatüre katkı sağlamasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda Lişman ve Holman (2022) tarafından geliştirilen Aldatmada Ahlaki Uzaklaşma Ölçeği (The Infidelity Moral Disengagement Scale) Türkçeye uyarlanmıştır. Uyarlanan ölçeğin yakınsak geçerliği için Ahlaki Uzaklaşma Ölçeği kullanılmıştır. Bu noktada aldatmada ahlaki uzaklaşma ile ahlaki uzaklaşma arasında pozitif yönde ilişkiler beklenmiştir. Ölçeğin faktör yapısını test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yürütülmüş ve son olarak cinsiyet, ilişki durumu gibi bazı demografik değişkenlerle aldatmada ahlaki uzaklaşma arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

2. YÖNTEM

2. 1. Katılımcılar

Araştırmanın örneklemini, 18-60 yaş arasında olan ($Ort_{yaş} = 24,69$, $SS_{yaş} = 5,29$) ve en az altı aydır ilişkisi bulunan veya evli 346 kadın (%61,8) ve 214 erkek (%38,2) oluşturmaktadır. Ulaşılan 738 katılımcıdan 50'si romantik ilişkisi bulunmaması nedeniyle, 60'ı 6 aydan daha kısa ve 68'i 10 yıldan daha uzun süredir ilişkisi olması nedeniyle analizlere dahil edilmemiş, böylece 560 katılımcı ile analizler gerçekleştirilmiştir. En az altı aydır devam eden bir ilişki içerisinde olma çalışmanın dâhil edilme kriteri olarak belirlenmiştir. Çalışmanın dışlama kriteri ise ilişki süresinin 10 yıldan fazla olmasıdır. Katılımcıların ilişki süreleri 6 ile 120 ay arasında değişmektedir ($Ort. = 31,29$, $SS = 26,99$). Katılımcıların büyük çoğunluğu ($N = 444$, %79,3) ilişkileri olduğunu bildirmiştir, geri kalan katılımcılar ($N = 116$, %20,7) ise evlidir.

2. 2. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri 18-60 yaş arasında ve en az 6 aylık, en fazla 10 yıllık romantik ilişkisi bulunan yetişkinlerden, "Ahlaki Uzaklaşma Ölçeği" (Gezici- Yalçın vd., 2016), Aldatmada Ahlaki Uzaklaşma Ölçeği (Lişman & Holman, 2022) ve "Kişisel Bilgi Formu" aracılığıyla toplanmıştır.

2. 2. 1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formunda katılımcıların yaşı, cinsiyeti, ilişki türü, ilişki süresi gibi demografik özelliklerine yönelik sorular yer almaktadır.

2. 2. 2. Aldatmada Ahlaki Uzaklaşma Ölçeği

Lişman ve Holman (2022) tarafından geliştirilmiş olup, bireylerin romantik ilişkilerdeki sadakatsizlik davranışlarını nasıl ahlaki olarak meşrulaştırdıklarını ölçmeyi amaçlamaktadır. Toplam 15 maddeden oluşan bu öz-bildirim ölçeği, Bandura'nın (1999) ahlaki uzaklaşma kuramında tanımlanan bilişsel stratejilere dayanmaktadır. Katılımcılar, her bir maddeye 5'li Likert tipi yanıt vermektedir (1= kesinlikle katılmıyorum, 5 = kesinlikle katılıyorum). Ölçekten elde edilen yüksek puanlar, bireyin aldatma davranışlarını ahlaki uzaklaşma stratejileri aracılığıyla meşrulaştırma eğiliminin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçek beş alt boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar sorumluluğun dağılması (örn."İlişkide partnerin sadakatsizliği suçlanmamalıdır çünkü pek çok kişi hayatının bir noktasında böyle deneyimler yaşar."), suçu mağdura yükleme (örn."Partneri tarafından aldatılan kişi genellikle bunu hak edecek bir şeyler yapmıştır."), avantajlı karşılaştırma (örn. "Başka biriyle ilişki yaşamak, partner tarafından uygulanan şiddetle karşılaştırıldığında hiçbir şeydir."), ahlaki meşrulaştırma (örn. "Var olan romantik ilişki dışında bir ilişki 'ufuk açıcı' olabilir.") ve sonuçları çarpıtmadır (örn. "Partneriniz dışında biriyle bir ilişki yaşamak ortaya çıkmadıkça zarar vermez."). Alt boyutların Cronbach Alfa katsayıları sırasıyla 0,87, 0,84, 0,72, 0,85 ve 0,89; ölçeğin toplam Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı ise 0,87 olarak bulunmuştur. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik güvenilirlik çalışması araştırmacılar tarafından yapılmıştır.

2. 2. 3. Ahlaki Uzaklaşma Ölçeği

Bandura ve diğerleri (1996) tarafından 32 madde olarak geliştirilen ölçeğin Türkçeye uyarlaması Gezici-Yalçın ve diğerleri (2016) tarafından yapılmıştır. Ölçek tek boyutludur ve 32 maddeden oluşmaktadır (örn. "Kimseye zarar vermediğinden, küçük yalanlar söylemenin bir sakıncası yoktur."). Katılımcılar, her bir maddeye 6'lı Likert tipi yanıt vermektedir (1= kesinlikle katılmıyorum, 6 = kesinlikle katılıyorum). Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,86'dır. Mevcut çalışmada ise Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,91 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınan yüksek puanlar ahlaki uzaklaşma stratejilerinin daha fazla kullanıldığı anlamına gelmektedir.

2. 3. İşlem

Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmak üzere ölçeğin yazarlarından e-posta yoluyla izin istenmiştir. İzin verilmesinin ardından Mersin Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'na başvurulmuş ve çalışmanın etik sınırlar açısından uygunluğuna dair izin alınmıştır (27/01/2025-19 sayılı karar). Ardından ölçeğin Türkçe çevirisi İngilizce alanında uzman iki araştırmacı tarafından yapılmıştır. Daha sonrasında yapılan çeviriler karşılaştırılmış ve çevirilerin birbirine ne derece uygun olduğuna bakılmış ve tekrar İngilizceye çevrilerek orijinal maddelerle kıyaslanmıştır. Devamında ise bu çevirinin uygunluğuna dair yakın ilişkiler konusunda uzmanlaşmış üç uzmandan görüş alınmıştır. Üç uzmanın da tamamen uygun olarak değerlendirdiği maddeler doğrudan kabul edilmiştir. En az iki uzmanın uygunluk açısından geliştirilebilir dediği maddeler gözden geçirilmiş ve öneriler doğrultusunda son hali verilmiştir.

Ölçeğin orijinalinde yer alan "spouse" ifadesi evli kişilere gönderme yapmaktadır; ancak literatürde flört ilişkileri ile evlilik ilişkilerinin ilişki dinamikleri birçok açıdan benzer olduğu görülmektedir (Drigotas vd., 1999; Fincham & Cui, 2011; Toplu-Demirtaş & Fincham, 2018). Tıpkı evliliklerde olduğu gibi, flört ilişkileri de romantik bağın güçlü olduğu, partnerlerin karşılıklı destek sunduğu ve örtük bir sadakat

beklentisinin var olduğu ilişki türleridir. Bu nedenle, aldatmada ahlaki uzaklaşma gibi ilişki bağlamına özgü süreçlerin yalnızca evli bireylerle sınırlı olmadığı; romantik ilişkilerin çeşitli türlerinde de gözlemlenebileceği dikkate alınmıştır. Bu bağlamda ölçeğin daha geniş bir ilişki örnekleme uygulanabilmesi amacıyla “spouse” ifadesi “partner” olarak uyarlanmıştır. Bu tercih çevirmenler ve alan uzmanları tarafından değerlendirilmiş ve kavramsal bütünlüğün korunduğu konusunda görüş birliği sağlanmıştır.

Nisan 2025-Mayıs 2025 tarihleri arasında Google Forms aracılığıyla veri toplanmıştır ve kartopu örnekleme kullanılmıştır. Katılımcılar çalışmaya katılmadan önce bilgilendirilmiş, onam yoluyla rızaları alınmış ve katılım gönüllülük esasıyla gerçekleşmiştir. Her bir katılımcının çalışmaya katılması yaklaşık 10 dakika sürmüştür. Elde edilen verilerin geçerlik ve güvenilirlik analizleri için SPSS 26 (IBM Corp, 2020) ve R Studio (R Core Team, 2023) programları kullanılmıştır.

2. 4. Verilerin Analizi

Aldatmada Ahlaki Uzaklaşma Ölçeğinin ölçek yapısını test etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi yürütülmüştür. Yakınsak geçerlik için ise Ahlaki Uzaklaşma Ölçeği kullanılmış ve iki ölçek arasındaki ilişkiler Spearman korelasyon analizi ile incelenmiştir. Güvenirliğini test etmek amacıyla iç tutarlık katsayısı hesaplanmış ve test-tekrar test güvenirliliği incelenmiştir. Ardından değişkenler arası ilişkiler ve değişkenlerin cinsiyete ve ilişki türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığı Spearman korelasyon analizi ve Mann-Whitney U testleri aracılığıyla incelenmiştir. Tüm analizler SPSS 26 (IBM Corp, 2020) ve R Studio (R Core Team, 2023) programları kullanılarak yürütülmüştür.

3. BULGULAR

3.1. Değişkenlerin Betimsel İstatistikleri

Çalışmada kullanılan değişkenlere ilişkin betimsel istatistikler Tablo 1’de sunulmuştur. Değişkenlerin çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde, bazı alt boyutların normal dağılımdan sapma gösterdiği görülmektedir. Özellikle “Ahlaki Gereçlendirme”, “Sonuçları Çarpıtma” ve ölçeğin toplam puanında basıklık değerlerinin 8’in, çarpıklık değerlerinin ise 2’nin üzerinde olduğu tespit edilmiştir. George ve Mallery (2003), çarpıklık ve basıklık değerlerinin (-2, +2) sınırını aşması durumunda normal dağılımdan anlamlı derecede sapma olabileceğini belirtmektedir. Bununla birlikte, normallik varsayımının karşılanıp karşılanmadığını saptamak amacıyla tüm değişkenlerin Kolmogorov-Smirnov normal dağılım testi sonuçları incelenmiş ve normal dağılım varsayımının karşılanmadığı görülmüştür. Ek olarak, doğrulayıcı faktör analizinde kullanılan maddelerin çok değişkenli normallik varsayımını karşılayıp karşılamadığını değerlendirmek amacıyla R ortamında MVN paketi kullanılarak çok değişkenli normallik testleri gerçekleştirilmiştir. Mardia’nın çok değişkenli çarpıklık ve basıklık testleri sonuçları, verinin çok değişkenli normal dağılımdan anlamlı düzeyde saptığını göstermiştir (çarpıklık = 19240,27, $p < ,001$; basıklık = 269,49, $p < ,001$). Benzer şekilde, Henze–Zirkler testi sonuçları da çok değişkenli normallik varsayımının karşılanmadığını ortaya koymuştur (HZ = 57,84, $p < ,001$). Bu nedenle değişkenler arası ilişkileri ve grup farklarını incelemek amacıyla parametrik olmayan analiz yöntemlerinin kullanılması uygun görülmüştür (Field, 2013). Diğer taraftan, doğrulayıcı faktör analizi gibi model kestirimi gerektiren analizlerde, normallik varsayımının tam karşılanmaması durumunda robust tahmin yöntemlerinin kullanılması önerilmektedir (Byrne, 2010; Kline, 2016). Bu doğrultuda, DFA yürütülürken sağlam (robust) kestirim yaklaşımı benimsenmiştir.

Tablo 1. Değişkenlerin betimsel istatistikleri.

Değişkenler	Madde Sayısı	Ort.	SS	Min.	Max.	Çarpıklık	Basıklık	Kolmogorov-Smirnov
Sorumluluğun Dağılımı	3	1,59	0,91	1	6	2,11	5,24	0,26*
Suçlu Mağdura Yükleme	3	1,37	0,76	1	5,33	2,75	8,05	0,36*
Avantajlı Karşılaştırma	3	1,70	0,90	1	5,33	1,50	2,09	0,23*
Ahlaki Gerekçeleştirme	3	1,33	0,78	1	6	3,07	10,35	0,40*
Sonuçları Çarpıtma	3	1,24	0,73	1	6	4,09	18,40	0,46*
Romantik İlişkide Ahlaki Uzaklaşma	15	1,45	0,61	1	5,27	2,56	8,01	0,23*
Ahlaki Uzaklaşma	32	2,34	0,76	1	5,50	0,75	1,42	0,06*

* $p < ,001$

3.2. Ölçeğin Yapı Geçerliliği

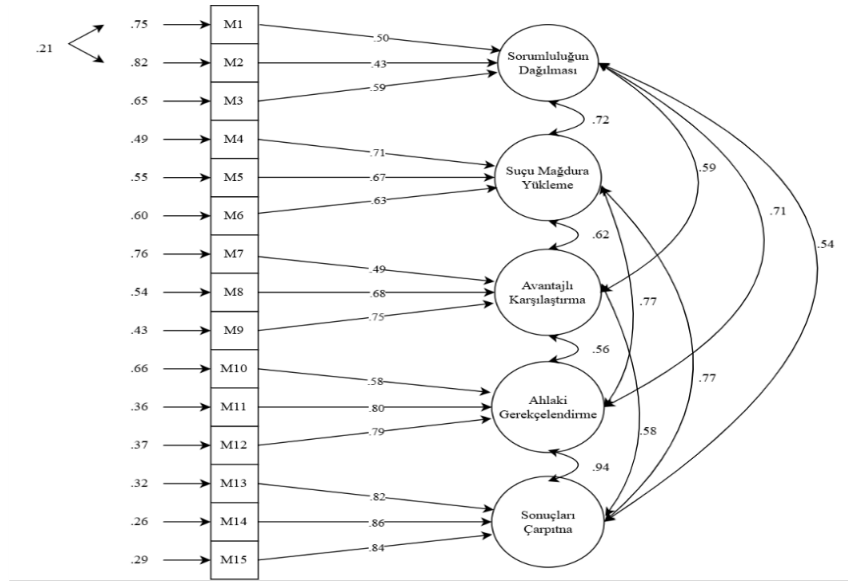
Mevcut çalışmanın hali hazırda yapılandırılmış bir kuramsal temeli olması dolayısıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Birinci düzey (first-order) doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre, model uyumu kabul edilebilir sınırlar içindedir, $\chi^2(80, N = 560) = 297,15, p < ,001, (\chi^2/df) = 3,71, GFI = 0,93, CFI = 0,94, TLI = 0,92, NFI = 0,92, RMSEA = 0,07, SRMR = 0,05$. Doğrulayıcı faktör analizinde, model uyum indeksini iyileştirmek amacıyla yapılacak değişiklikler için modifikasyon indeksleri (modification indices) temel alınmıştır. Buna göre, birinci ve ikinci maddelerinin hata kavramları arasında korelasyon parametrelerinin çizilmesinin model uyumunu artıracığı görülmüştür. Bu korelasyonların aynı boyutun maddeleri arasında olması nedeniyle hata kavramlarının ilişkisine izin verilmiştir. Çünkü hata kavramları arasındaki korelasyonların ölçme hatasından kaynaklandığı düşünülmektedir (bkz. Byrne, 2010). Bu işlemden sonra model uyumu görece artmıştır. Sonuç olarak, elde edilen uyum iyiliği indeksleri ölçeğin orijinal formundaki beş faktörlü yapıya uyduğunu göstermektedir, $\chi^2(79, N = 560) = 281,56, p < ,001, \chi^2/df = 2,68, GFI = 0,94, CFI = 0,94, TLI = 0,92, NFI = 0,92, RMSEA = 0,07, SRMR = 0,04$. Bunun yanında, ölçek maddelerinin faktör yükleri 0,43 ile 0,86 arasındadır. Ölçeğin faktör yapısı ile ilgili detaylar Tablo 2’de ve DFA modeli Şekil 1’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Aldatmada Ahlaki Uzaklaşma Ölçeğine ilişkin doğrulayıcı faktör analizi sonuçları.

Maddeler	Madde Yükleri					t	R ²
	1	2	3	4	5		
SD1	0,50					6,23*	0,34
SD2	0,43					6,60*	0,27
SD3	0,59					5,73*	0,32
SMY1		0,71				6,80*	0,50
SMY2		0,67				8,06*	0,45
SMY3		0,63				7,06*	0,41
AK1			0,49			9,03*	0,24
AK2			0,68			10,26*	0,46
AK3			0,75			9,20*	0,56
AG1				0,58		7,17*	0,34
AG2				0,80		9,18*	0,64
AG3				0,79		8,63*	0,63
SÇ1					0,82	7,91*	0,68
SÇ2					0,86	8,83*	0,74
SÇ3					0,84	8,60*	0,71

* $p < ,001$. SD = Sorumluluğun dağılımı, SMY = suçlu mağdura yükleme, AK = Avantajlı karşılaştırma, AG = Ahlaki gerekçeleştirme, SÇ = Sonuçları çarpıtma.

Şekil 1. DFA Modeli.

Ayrıca, Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) kapsamında, tek faktörlü model ile beş faktörlü modelin uyumu karşılaştırılmıştır. Tek faktörlü modelin uyum indeksleri yetersiz bulunmuştur, $\chi^2(90, N = 560) = 659,26, p < ,001, \chi^2/df = 7,32, GFI = 0,85, CFI = 0,83, TLI = 0,81, NFI = 0,81, RMSEA = 0,11, SRMR = 0,07$. Buna karşılık beş faktörlü model daha iyi uyum göstermiştir, $\chi^2(79, N = 560) = 281,56, p < ,001, \chi^2/df = 2,68, GFI = 0,94, CFI = 0,94, TLI = 0,92, NFI = 0,92, RMSEA = 0,07, SRMR = 0,04$.

Ki-kare fark testi sonuçları iki model arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir, $\Delta\chi^2(10) = 116,48, p < ,001$. Ayrıca bilgi kriterleri de beş faktörlü modelin tek faktörlü modele kıyasla daha uygun olduğunu göstermiştir (AIC = 20718, BIC = 20891 X AIC = 21060, BIC = 21190). Sonuçlar, romantik ilişkilerde ahlaki uzaklaştırmanın beş boyutlu yapısının tek faktörlü modele göre veriye daha iyi uyum sağladığını ortaya koymaktadır.

3.3. Ölçeğin Yakınsak Geçerliliği

Aldatmada Ahlaki Uzaklaşma Ölçeğinin yakınsak geçerliliğinin saptanması amacıyla Ahlaki Uzaklaşma Ölçeği kullanılmıştır. İki ölçek arasındaki ilişkiler Spearman korelasyon analizi ile incelenmiştir. Sonuçlara göre Sorumluluğun Dağılıması (SD) ($r = 0,18, p < ,001$), Suçu Mağdura Yükleme (SMY) ($r = 0,33, p < ,001$), Avantajlı Karşılaştırma (AK) ($r = 0,40, p < ,001$), Ahlaki Gerekeçlendirme (AG) ($r = 0,27, p < ,001$) ve Sonuçları Çarpıtma (SÇ) ($r = 0,31, p < ,001$), Ahlaki Uzaklaştırma ile pozitif yönlü ilişkilidir. Diğer bir ifadeyle, aldatmanın ahlaki uzaklaşması arttıkça ahlaki uzaklaşma düzeyi de artmaktadır.

3.4. Ölçeğin Güvenirlik Bulguları

Aldatmada Ahlaki Uzaklaşma Ölçeğinin güvenilirliğine ilişkin iç tutarlık katsayısı ve test-tekrar test güvenilirliği hesaplanmıştır. Buna göre ölçeğin hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlık katsayıları Sorumluluğun Dağılıması alt boyutu için 0,57, Suçu Mağdura Yükleme alt boyutu için 0,71, Avantajlı Karşılaştırma alt boyutu için 0,65, Ahlaki Gerekeçlendirme alt boyutu için 0,76, Sonuçları Çarpıtma alt boyutu için 0,88 ve ölçeğin toplam puanı için 0,87'dir. Madde analizi sonuçları Tablo 3'te; alt boyut bazında madde analizi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Altmış dokuz kişiden oluşan katılımcı grubuna ölçek iki ay arayla yeniden uygulanmış ve tüm ölçek için test-tekrar test güvenilirlik katsayısı 0,98 olarak bulunmuştur. Alt boyutlar için ise bu değerler Sorumluluğun Dağılıması alt boyutu için 0,91, Suçu Mağdura Yükleme için 0,93, Avantajlı Karşılaştırma için 0,92, Ahlaki Gerekeçlendirme için 0,93 ve Sonuçları Çarpıtma için 0,95 bulunmuştur.

Tablo 3. Aldatmada Ahlaki Uzaklaşma Ölçeği madde analizi sonuçları.

Maddeler	Madde Toplam Korelasyonu	Madde Atıldığında Cronbach Alfa Değeri
SD1	0,40	0,87
SD2	0,34	0,87
SD3	0,43	0,86
SMY1	0,57	0,86
SMY2	0,54	0,86
SMY3	0,59	0,86
AK1	0,37	0,87
AK2	0,45	0,86
AK3	0,54	0,86
AG1	0,54	0,86
AG2	0,66	0,85
AG3	0,66	0,85
SÇ1	0,68	0,85
SÇ2	0,70	0,85
SÇ3	0,66	0,85

SD = Sorumluluğun dağılması, SMY = suçu mağdura yükleme, AK = Avantajlı karşılaştırma, AG = Ahlaki gerekçelendirme, SÇ = Sonuçları çarpıtma.

Tablo 4. Alt boyut bazında madde analizi ve güvenilirlik sonuçları.

Alt Boyut	Maddeler	Madde Toplam Korelasyonu	Cronbach Alfa Değeri	Madde Atıldığında Cronbach Alfa Değeri
Sorumluluğun Dağılması	SD1	0,41	0,54	0,43
	SD2	0,43		0,41
	SD3	0,34		0,55
Suçu Mağdura Yükleme	SMY1	0,57	0,71	0,56
	SMY2	0,55		0,58
	SMY3	0,46		0,70
Avantajlı Karşılaştırma	AK1	0,40	0,65	0,67
	AK2	0,53		0,47
	AK3	0,50		0,54
Ahlaki Gerekçelendirme	AG1	0,52	0,76	0,77
	AG2	0,62		0,64
	AG3	0,64		0,63
Sonuçları Çarpıtma	SÇ1	0,75	0,88	0,85
	SÇ2	0,78		0,82
	SÇ3	0,78		0,82

3.5. Değişkenler Arasındaki İlişkilere İlişkin Bulgular

Aldatmada Ahlaki Uzaklaşma Ölçeğinin geçerlik güvenilirlik analizlerinin ardından, ölçeğin alt boyutları ve çalışmanın değişkenleri arasındaki ilişkileri incelemek için Spearman korelasyon analizi yürütülmüştür. Aldatmada Ahlaki Uzaklaşma Ölçeği alt boyutları ve Ahlaki Uzaklaşma Ölçeğinin birbirleri ile ilişkilerine ait sonuçlar Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Değişkenler arasındaki ilişkiler.

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7
1.Sorumluluğun Dağılması	1						
2.Suçlu Mağdura Yükleme	0,33*	1					
3.Avantajlı Karşılaştırma	0,28*	0,41*	1				
4.Ahlaki Gerekçeleştirme	0,42*	0,49*	0,39*	1			
5.Sonuçları Çarpıtma	0,30*	0,46*	0,41*	0,56*	1		
6.Romantik İlişkide Ahlaki Uzaklaşma	0,71*	0,63*	0,76*	0,63*	0,54*	1	
7.Ahlaki Uzaklaşma	0,18*	0,33*	0,40*	0,27*	0,31*	0,39*	1

* $p < ,001$.

Sorumluluğun Dağılması ile Suçu Mağdura Yükleme ($r = 0,33$, $p < ,001$), Avantajlı Karşılaştırma ($r = 0,28$, $p < ,001$), Ahlaki Gerekçeleştirme ($r = 0,42$, $p < ,001$), Sonuçları Çarpıtma ($r = 0,30$, $p < ,001$), Romantik İlişkide Ahlaki Uzaklaşma ($r = 0,71$, $p < ,001$) ve Ahlaki Uzaklaşma ($r = 0,18$, $p < ,001$) arasında pozitif ilişkiler saptanmıştır. Suçu Mağdura Yükleme boyutu ise, Avantajlı Karşılaştırma ($r = 0,41$, $p < ,001$), Ahlaki Gerekçeleştirme ($r = 0,49$, $p < ,001$), Sonuçları Çarpıtma ($r = 0,46$, $p < ,001$), Romantik İlişkide Ahlaki Uzaklaşma ($r = 0,63$, $p < ,001$) ve Ahlaki Uzaklaşma toplam puanı ile pozitif ilişki göstermektedir ($r = 0,33$, $p < ,001$). Avantajlı Karşılaştırma alt boyutu ise Ahlaki Gerekçeleştirme ($r = 0,39$, $p < ,001$), Sonuçları Çarpıtma ($r = 0,41$, $p < ,001$), Romantik İlişkide Ahlaki Uzaklaşma ($r = 0,76$, $p < ,001$) ve Ahlaki Uzaklaşma ($r = 0,40$, $p < ,001$) puanları ile pozitif ilişkilidir. Benzer şekilde, Ahlaki Gerekçeleştirme ile Sonuçları Çarpıtma ($r = 0,56$, $p < ,001$), Romantik İlişkide Ahlaki Uzaklaşma ($r = 0,63$, $p < ,001$) ve Ahlaki Uzaklaşma ($r = 0,27$, $p < ,001$) ile pozitif ilişkiler bulunmuştur. Ahlaki Uzaklaşma toplam puanı, alt boyutlardan Avantajlı Karşılaştırma ($r = 0,39$, $p < ,001$) ile en yüksek düzeyde ilişkiliyken, Sorumluluğun Dağılması ($r = 0,17$, $p < ,001$) ile düşük düzeyde pozitif ilişki göstermektedir.

Kadın ve erkek katılımcıların Aldatmada Ahlaki Uzaklaşma Ölçeğinin alt boyutlarından aldığı puanların karşılaştırılması amacıyla her alt boyut için Mann-Whitney U testleri yürütülmüştür. Sonuçlar, Ahlaki Uzaklaşma [$U = 23180,00$, $Z = -7,44$, $p < ,001$], Suçu Mağdura Yükleme [$U = 30402,00$, $Z = -4,28$, $p < ,001$], Avantajlı Karşılaştırma [$U = 32013,00$, $Z = -2,83$, $p < ,01$], Sonuçları Çarpıtma [$U = 33584,50$, $Z = -2,83$, $p < ,01$] ve Romantik İlişkilerde Ahlaki Uzaklaşma [$U = 31870,50$, $Z = -2,79$, $p < ,01$] puanları açısından kadın ve erkek katılımcılar arasında anlamlı düzeyde fark bulunduğunu göstermiştir. Erkek katılımcıların Suçu Mağdura Yükleme ($Ort. = 1,57$, $SS = 0,99$), Avantajlı Karşılaştırma ($Ort. = 1,88$, $SS = 1,04$), Sonuçların Çarpıtılması ($Ort. = 1,38$, $SS = 0,99$) ve Romantik İlişkide Ahlaki Uzaklaşma ($Ort. = 1,59$, $SS = 0,77$) puanları; kadın katılımcıların Suçu Mağdura Yükleme ($Ort. = 1,25$, $SS = 0,55$), Avantajlı Karşılaştırma ($Ort. = 1,59$, $SS = 0,78$), Sonuçların Çarpıtılması ($Ort. = 1,15$, $SS = 0,49$) ve Romantik İlişkide Ahlaki Uzaklaşma ($Ort. = 1,36$, $SS = 0,47$) puanlarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Buna karşın, Sorumluluğun Dağılması ($p = ,200$) ve Ahlaki Gerekçeleştirme ($p = ,275$) puanları açısından kadın ve erkek katılımcılar arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır.

Tablo 6. Cinsiyet karşılaştırmaları.

Alt Boyut	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	U	Z	p	r	Etki Büyüklüğü
Sorumluluğun Dağılması	Kadın	346	274,13	34816,50	-1,28	,200		
	Erkek	214	290,81					
Suçu Mağdura Yükleme	Kadın	346	261,37	30402,00	-4,28	,000	0,18	Orta
	Erkek	214	311,43					
Avantajlı Karşılaştırma	Kadın	346	266,02	32013,00	-2,83	,005	0,12	Küçük
	Erkek	214	303,91					
Ahlaki Gerekçeleştirme	Kadın	346	275,96	35451,00	-1,09	,275		
	Erkek	214	287,84					

Sonuçları Çarpıtma	Kadın	346	270,57	33584,50	-2,83	,005	0,12	Küçük
	Erkek	214	296,56					

Not. Etki büyüklüğü r , $r = Z / \sqrt{N}$ formülüyle hesaplanmıştır. $N = 560$. Cohen (1988) sınıflandırmasına göre 0,10 = küçük, 0,30 = orta, 0,50 = büyük etki büyüklüğüdür.

Evli ve ilişkisi olan katılımcıların Aldatmada Ahlaki Uzaklaşma Ölçeğinin alt boyutlarından aldığı puanların karşılaştırılması amacıyla her alt boyut için Mann-Whitney U testleri yürütülmüştür. Sonuçlar, Sorumluluğun Dağılımı ($p = ,063$), Suçu Mağdura Yükleme ($p = ,541$), Avantajlı Karşılaştırma ($p = ,277$) Ahlaki Gereçlendirme ($p = ,57$) ve Sonuçları Çarpıtma ($p = ,513$) puanları açısından evli ve ilişkisi olan katılımcılar arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmadığını göstermiştir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmanın amacı, romantik ilişkilerin sürmesi ya da sonlanmasında önemli bir olgu olan aldatmanın, ahlaki uzaklaşma kapsamında hangi mekanizmalarla açıklanabileceğini incelemek üzere geliştirilen *Aldatmada Ahlaki Uzaklaşma Ölçeği*'nin Türkçe formunun psikometrik özelliklerini değerlendirmektir. Bu amaçla yürütülen mevcut araştırmanın bulguları, aile sisteminin istikrarı ve çiftler arası güven ilişkisi açısından kritik bir tehdit olan sadakatsizlik davranışlarının ahlaki temelini anlamaya katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Romantik ilişkilerde aldatmaya yönelik oldukça geniş bir literatür oluşsa da aldatmanın hangi sebeplerle meşrulaştığına ilişkin bilgiler halen oldukça sınırlıdır. Bu çalışmada, aldatma davranışında başvurulan ahlaki uzaklaşma stratejilerini değerlendirmeye yönelik bir ölçme aracının Türkçeye uyarlanması ve bu aracın psikometrik özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Genel olarak değerlendirildiğinde Aldatmada Ahlaki Uzaklaşma Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik katsayılarının tatmin edici düzeyde olduğu görülmüştür. Türk örnekleme uygulanan ölçeğin faktör yapısı orijinal ölçeğin faktör yapısıyla benzerdir.

Bu çalışmanın önemli katkılarından birisi yalnızca evlilere uygulanan orijinal ölçeğin tüm ilişkiler düzeyinde kullanılabilir şekilde genişletilmesidir. Evli ve evli olmadan yalnızca bir romantik ilişkide olan (sevgililik vb.) katılımcılar aldatmada ahlaki uzaklaşmanın hiçbir alt boyutunda farklılaşmamıştır. Bu bulgu ölçeğin kapsamının evli olmayan katılımcılara uygulanabilir şekilde genişletilmesini destekler niteliktedir. Böylece ölçeğin kullanılabilirliği araştırmalar sadece evli çiftlerle sınırlanmadan literatüre daha geniş katkı sağlayabilir. Evlilik, ekonomik, duygusal, cinsel ve kültürel boyutlarıyla eşlerin karşılıklı iş birliği, yardımlaşma ve sadakat sözü verdikleri birliktelik olarak tanımlanır (Fincham & Beach, 2010). Benzer şekilde, evlilik dışındaki romantik ilişkilerde de çoğunlukla açık ya da örtük biçimde sadakat konusunda karşılıklı bir taahhüdün var olduğu kabul edilmektedir. Treas ve Giesen (2000) de, evli ve birlikte yaşayan çiftler üzerinde yürüttükleri ve demografik özelliklerin aldatma ile ilişkisini inceledikleri çalışmalarında, bireylerin evli olup olmamalarının aldatma davranışını gerçekleştirme olasılığı üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığını kanıtlamışlardır.

Cinsiyet değişkeninin aldatmada ahlaki uzaklaşma stratejilerinin kullanımında belirleyici olduğu görülmüştür. Ölçeğin orijinal çalışmasına paralel olarak erkek katılımcılar, kadın katılımcılara kıyasla Romantik İlişkide Ahlaki Uzaklaşma toplam puanında anlamlı düzeyde daha yüksek puan almışlardır. Literatüre bakıldığında erkeklerin aldatma oranlarının kadınlara kıyasla daha fazla olduğunu gösteren çok sayıda araştırma bulunmaktadır (örn., Brand vd., 2007; Mark vd., 2011; Polat, 2006). Erkeklerin sadakatsiz davranışlarına yönelik bilişsel rasyonalizasyon mekanizmalarını daha fazla kullanma eğiliminde olmaları, toplumsal cinsiyet rolleri ve toplumsal beklentilere dayalı sosyalizasyon süreçleriyle açıklanabilir. Geleneksel erkeklik normlarının sadakate ilişkin beklentileri erkekler açısından daha esnek hâle getirmesi ve sadakat ihlali durumunda erkeklerin kadınlara kıyasla daha az sosyal yaptırımla karşılaşmaları, erkeklerin bu konuda ahlaki uzaklaşma stratejilerini daha sık kullanmalarına zemin hazırlayabilir (Wróblewska-Skrzek, 2021). Ayrıca bu cinsiyet farklılıkları kültürel bağlamdan ayrı düşünülemez. Türkiye'de aile onuru oldukça önemlidir ve bu onurun korunmasına ilişkin kültürel sorumluluk büyük ölçüde kadınların üzerinde yoğunlaşmaktadır (Kalav, 2012). Bu durum, kadınların romantik ve cinsel yaşamlarına doğrudan ya da dolaylı müdahale edilmesine yol

açabilmektedir (Uğurlu & Glick, 2003). Kadınlar bu müdahalenin bir parçası olarak partnerlerini aldatma ve bunun bireysel ve toplumsal sonuçlarıyla başa çıkma söz konusu olduğunda daha ağır yaptırımlarla karşılaşabilirler. Bu bağlamda toplumsal cinsiyet ile kültürel sadakat normlarının etkileşimi, kadın ve erkeklerin aldatma söz konusu olduğunda ahlaki uzaklaşma stratejilerinin farklılaşmasını açıklamada önemli bir faktör olarak görülebilir.

Aldatmada ahlaki uzaklaşma stratejilerin yaygınlığı ayrıca, aile içindeki şeffaflığın ve duygusal bağların zayıflamasına neden olabilir. Bu durum, yalnızca çift ilişkilerini değil, ebeveyn-çocuk ilişkileri gibi daha geniş bağlamları da etkileyebilir (Gottman & Silver, 2012). Sistemik aile yaklaşımı, bireysel davranışların yalnızca kişisel özelliklerle değil, aynı zamanda aile sisteminin bütünsel işleyişi ve etkileşim dinamikleriyle ilişkili olduğunu vurgular (Minuchin, 1974). Bu perspektiften bakıldığında, sadakatsizlik gibi etik dışı davranışların bireysel sınırları aşarak güven, bağlılık, roller ve sorumluluk beklentileri gibi temel aile dinamiklerini ciddi biçimde zedeleyebileceği söylenebilir (Fincham & May, 2017). Dahası, sadakatsizlik davranışının bilişsel stratejiler aracılığıyla meşrulaştırılması, aile içi iletişim örüntülerinde bozulmalara, duygusal şeffaflığın azalmasına ve kuşaklar arası aktarım yoluyla ilişkisel kalıpların olumsuz biçimde yeniden üretilmesine zemin hazırlamaktadır (Olson & DeFrain, 2000). Bu süreç, “spillover hipotezi” bağlamında değerlendirildiğinde, romantik ilişkide yaşanan güven kaybı, çatışma, öfke veya duygusal kopukluk gibi dinamiklerin ebeveyn-çocuk ilişkilerine taşınarak aile işlevselliğini daha geniş ölçekte etkileyebileceği anlaşılmaktadır (Cox & Paley, 1997). Dolayısıyla, sadakatsizliği gerekçelendiren bilişsel mekanizmalar yalnızca bireysel düzeyde savunma işlevi görmekle kalmayıp, aile sisteminin bütünlüğünü de tehdit eden bir unsur olarak ele alınmalıdır. Bunun yanı sıra, bu mekanizmalar çocukların güvenli bağlanma geliştirmelerini zorlaştırabilir ve ilerleyen dönemlerde onların romantik ve sosyal ilişkilerde sağlıklı örüntüler kurmalarını olumsuz etkileyebilir. Sonuç olarak, bireysel aldatma davranışlarını anlamak, sadece etik veya psikolojik bir mesele olarak değil, aynı zamanda aile sisteminin uzun vadeli işlevselliğini şekillendiren kritik bir süreç olarak değerlendirilmelidir (Bandura vd., 1996).

Güvenirlilik analizleri kapsamında Cronbach Alfa katsayıları incelendiğinde, özellikle “Sonuçları Çarpıtma”, “Ahlaki Gerekçeleştirme” ve “Suçu Mağdura Yükleme” alt boyutlarında yüksek iç tutarlılık değerleri elde edilmiştir. Bu durum, ilgili alt boyutlardaki maddelerin birbirleriyle uyumlu ve tutarlı bir şekilde ölçüm sağladığını göstermektedir. Buna karşın “Sorumluluğun Dağılması” ve “Avantajlı Karşılaştırma” alt boyutlarının güvenirlilik katsayıları görece düşük olmakla birlikte, literatürde kabul edilebilir sınırlar içinde değerlendirilmektedir (George & Mallery, 2003). Bu bulgunun, söz konusu alt boyutlarda yer alan madde sayısının sınırlı olmasından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir. Nitekim psikometrik literatürde, alt boyutların üçten az madde ile temsil edilmesinin önerilmediği, üç maddeye sahip alt boyutların ise kabul edilebilir olmakla birlikte güvenirlilik açısından daha kırılabilir yapılar oluşturabileceği vurgulanmaktadır (Costello & Osborne, 2005; Velicer & Fava, 1998). Bu nedenle, çalışmada söz konusu alt boyutların madde sayısının üçle sınırlı olması, elde edilen güvenirlilik değerlerinin dikkatle yorumlanmasını gerekli kılmaktadır.

Ölçeğin yakınsak geçerliliğine dair yapılan analizler, Aldatmada Ahlaki Uzaklaşma alt boyutlarının Bandura'nın (1999) Ahlaki Uzaklaşma kuramına dayalı olarak geliştirilmiş olan Ahlaki Uzaklaşma Ölçeği ile pozitif yönlü anlamlı ilişkiler gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu sonuç, iki ölçeğin kuramsal olarak benzer yapıları ölçtüğüne işaret etmekte ve yeni ölçeğin geçerliliğini desteklemektedir.

Çarpıklık ve basıklık değerlerine ilişkin analizler, bazı alt boyutlarda verilerin normal dağılımdan saptığını göstermiştir. Özellikle “Suçu Mağdura Yükleme”, “Ahlaki Gerekçeleştirme” ve “Sonuçları Çarpıtma” alt boyutlarında yüksek çarpıklık ve basıklık değerleri gözlenmiştir. Bu durum, katılımcıların bu tür norm dışı ahlaki stratejileri kullanma konusunda daha temkinli veya savunmacı bir tutum geliştirdiğine işaret edebilir. Aynı zamanda, bu alt boyutların içerdiği ifadelerin sosyal olarak istenmeyen özellik taşıması nedeniyle daha az onaylanma eğiliminde oldukları ve bu durumun dağılım üzerinde etkili olduğu düşünülebilir (Podsakoff vd., 2003). Kuramsal olarak, bu üç alt boyutun doğrudan normatif olmayan ahlaki sapmaları yansıtmaları nedeniyle dağılımın normal olmaması beklenen bir sonuçtur. Suçu mağdura yükleme, ahlaki gerekçeleştirme ve sonuçları çarpıtma alt boyutlarının

normal dağılımdan sapma göstermesi, bu boyutların doğası gereği normatif olmayan, ahlaki sapma içeren eğilimleri yansıtması nedeniyle kuramsal olarak beklenen bir durumdur.

Araştırmanın bazı sınırlılıklar olduğunu belirtmek gerekir. Bu sınırlılıklardan birisi öz bildirim dayalı ölçümlere dayanmasıdır. Hem aldatma hem ahlaki uzaklaşma konuları sosyal normlar açısından tartışmalı konulardır. Böyle tartışmalı bir konuda katılımcılar tarafından sosyal istenirliğe yönelik cevapların verilmesi olasıdır. Buna karşın bu çalışmada kullanılan Ahlaki Uzaklaşma Ölçeği'nin Türkçe uyarlama çalışmasında (Gezici-Yalçın vd., 2016), sosyal istenirlik ölçülmüş fakat ahlaki uzaklaşmayla aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu çalışmada ayrıca katılımcılar kartopu örnekleme yöntemiyle seçildiğinden, elde edilen bulguların genellenebilirliği sınırlıdır. Ayrıca çalışmada tek eşliliğin ahlaki bir norm olduğu varsayılmış, katılımcıların aldatmaya ya da tek eşliliğe bakış açısı ayrıca ölçülmemiştir. Gelecek araştırmalar, tek eşliliği ahlaki bir norm olarak kabul eden ve etmeyen bireylerde ahlaki uzaklaşma stratejilerinin nasıl işlediğini inceleyerek aldatma davranışına yönelik daha farklı bir bakış açısı sunabilir. Buna ek olarak katılımcıların ilişki doyumu, cinsiyet rolleri ve aldatmaya yönelik tutumları ölçülemedi. Gelecek çalışmalarda katılımcıların ilişki doyumu, cinsiyet rolleri ve aldatmaya yönelik tutumları gibi değişkenler de kontrol edilerek, ahlaki uzaklaşma eğilimlerinin bağlamsal belirleyicileri daha derinlemesine araştırılabilir. Güncel literatürde anlık aldatmalar ve planlanmış aldatmalarda farklı karar alma süreçler ve sonrasında yaşanan bireysel sonuçlar açısından farklılık olduğu görülmektedir (Varma & Maheswari, 2023). Bu nedenle uyarlaması yapılan bu ölçeğin kullanılacağı çalışmalarda eşlerini aldatan kişilerin bu aldatmanın anlık mı yoksa planlı mı olduğu sorularak aldatmayı meşrulaştırma stratejileri açısından nasıl farklılaştıkları araştırılabilir.

Sonuç olarak ölçek hem yapısal hem de yakınsak geçerlik ve güvenilirlik açısından yeterli bulunmuştur. Bulgular, aldatma gibi sosyal açıdan hassas konularda bireylerin ahlaki uzaklaşma stratejileriyle nasıl başa çıktıklarına dair kuramsal ve uygulamalı katkılar sunmaktadır. Bu süreci anlamak, aile danışmanları, çift terapistleri ve klinik psikologlar için kritik bir ihtiyaçtır. Sadakatsizlik sonrası yaşanan güven krizlerinde bireylerin kullandığı meşrulaştırma stratejilerini tanımak hem bireysel farkındalığın artmasına hem de ilişkisel onarım süreçlerinin daha sağlıklı ilerlemesine katkı sağlayabilir.

Beyan ve Açıklamalar

1. Bu çalışmanın yazar/ları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduğunu kabul etmektedirler.
2. Yazar/lar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
3. Bu çalışma, intihal tarama programı kullanılarak intihal taramasından geçirilmiştir.

KAYNAKÇA

- Aignesberger, V. & Greitemeyer, T. (2024). Morality in romantic relationships: The role of moral disengagement in relationship satisfaction, definitions of infidelity, and committed cheating. *Personal Relationships*, 31(3), 606-627. <https://doi.org/10.1111/per.12552>
- Apostu, I. (2016). The two dimensions of infidelity. *Postmodern Openings*, 7(2), 167-178. <http://dx.doi.org/10.18662/po/2016.0702.11>
- Bandura, A. (1999). Moral Disengagement in the Perpetration of Inhumanities. *Personality and Social Psychology Review*, 3(3), 193-209. https://doi.org/10.1207/s15327957pspr0303_3
- Bandura, A. (2011). Moral disengagement. *The encyclopedia of peace psychology* (Ed. Daniel J.Christie), Wiley Online Library.
- Bandura, A., Barbaranelli, C., Caprara, G. V. & Pastorelli, C. (1996). Mechanisms of moral disengagement in the exercise of moral agency. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71(2), 364-374. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.71.2.364>
- Barta, W. D. & Kiene, S. M. (2005). Motivations for infidelity in heterosexual dating couples: The roles of gender, personality differences, and sociosexual orientation. *Journal of Social and Personal Relationships*, 22(3), 339-360. <https://doi.org/10.1177/0265407505052440>

- Blow, A. J. & Hartnett, K. (2005). Infidelity in committed relationships I: a methodological review. *Journal of Marital and Family Therapy*, 31(2), 183–216. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.2005.tb01555.x>
- Brake, M. (2013). *The Sociology of Youth Culture and Youth Subcultures (Routledge Revivals): Sex and Drugs and Rock'n'Roll?*. Routledge.
- Brand, R. J., Markey, C. M. & Mills, A. (2007). Sex Differences in Self-reported Infidelity and its Correlates. *Sex Roles* 57, 101–109. <https://doi.org/10.1007/s11199-007-9221-5>
- Byrne, B. M. (2010). *Structural equation modeling with AMOS: basic concepts, applications, and programming (multivariate applications series)* (Vol. 396, pp. 7384-7384). New York, NY: Routledge.
- Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Costello, A. B. & Osborne, J., (2005). Best practices in exploratory factor analysis: four recommendations for getting the most from your analysis. *Practical Assessment, Research, and Evaluation* 10(1). 7. <https://doi.org/10.7275/yj1-4868>
- Cox, M. J. & Paley, B. (1997). Families as systems. *Annual review of psychology*, 48, 243–267. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.48.1.243>
- Drigotas, S. M., Safstrom, A. C. & Gentilia, T. (1999). An investment model prediction of dating infidelity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 77, 509–524. <https://10.1037/002-3514.77.3.509>
- Doğan, B. N. (2024). Evlilikte eşini aldatan erkeklerin bilişsel meşrulaştırma süreçlerinin ahlaki uzaklaşma açısından incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics* (4th ed.). Sage Publications.
- Fincham, F. D. & Cui, M. (Eds.). (2011). *Romantic relationships in emerging adulthood*. New York, NY: Cambridge University Press.
- Fincham, F. D. & Beach, S. R. (2010). Marriage in the new millennium: A decade in review. *Journal of Marriage and Family*, 72(3), 630-649. <https://doi.org/10.1111/j.17413737.2010.00722.x>
- Fincham, F. D. & May, R. W. (2017). Infidelity in romantic relationships. *Current Opinion in Psychology*, 13, 70-74. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2016.03.008>
- George, D. & Mallery, P. (2003). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*. 11.0 Update (4th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Gezici-Yalçın, M., Şenyurt, A. Y., Gültepe, B. & Coşkun, H. (2016). Ahlâkî uzaklaşma ölçeğinin türkçeye uyarlanması. *Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*.
- Gottman, J. & Silver, N. (2012). *What makes love last?: How to build trust and avoid betrayal*. Simon and Schuster.
- Graham, J., Haidt, J., Koleva, S., Motyl, M., Iyer, R., Wojcik, S. P. & Ditto, P. H. (2013). Moral Foundations Theory: The Pragmatic Validity of Moral Pluralism. *Advances in Experimental Social Psychology*, 47, 55- 130. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-407236-7.00002-4>
- Greeley, A. (1994). Marital infidelity. *Society*, 31(4). <https://doi.org/10.1007/BF02693241>
- Haidt, J., Koller, S. H. & Dias, M. G. (1993). Affect, culture, and morality, or is it wrong to eat your dog?. *Journal of personality and social psychology*, 65(4), 613–628. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.65.4.613>
- Hamlin, J. K. & Wynn, K. (2011). Young infants prefer prosocial to antisocial others. *Cognitive Development*, 26(1), 30–39. <https://doi.org/10.1016/j.cogdev.2010.09.001>
- Haversath, J. & Kröger, C. (2014). Sexuelle Außenkontakte und deren Prädiktoren bei Homo- und Heterosexuellen [Extradyadic Sex and its Predictors in Homo- and Heterosexuals.]. *Psychotherapie, Psychosomatik, medizinische Psychologie*, 64(12), 458–464. <https://doi.org/10.1055/s-0034-1390423>
- Heiphetz, L. & Young, L. (2014). A social cognitive developmental perspective on moral judgment. *Behaviour*, 151(2-3), 315–335. <https://doi.org/10.1163/1568539X-00003131>
- IBM Corp. (2020). *IBM SPSS Statistics for Windows* (Sürüm 26.0) [Bilgisayar yazılımı]. IBM Corp.
- Kalav, A. (2012). Namus ve toplumsal cinsiyet. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 2(2), 151-163.

- Killen, M. & Smetana, J. G. (2015). Origins and development of morality. İçinde M. E. Lamb ve R. M. Lerner (Ed.), *Handbook of child psychology and developmental science: Socioemotional processes* (7. Baskı, ss. 701- 749). John Wiley ve Sons. <https://doi.org/10.1002/9781118963418.chi1dpsy317>
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling* (3rd ed.). New York: Guilford Press.
- Lişman, C. G. & Holman, A. C. (2022). Innocent Cheaters: A New Scale Measuring the Moral Disengagement of Marital Infidelity . *Studia Psychologica*, 64(2), 214- 227. <https://doi.org/10.31577/sp.2022.02.849>
- Mark, K. P., Janssen, E. & Milhausen, R. R. (2011). Infidelity in heterosexual couples: demographic, interpersonal, and personality-related predictors of extradyadic sex. *Archives of Sexual Behavior*, 40(5), 971–982. <https://doi.org/10.1007/s10508-011-9771-z>
- Minuchin, S. (1974). *Families ve family therapy*. Harvard U. Press.
- Olson, D. H. & DeFrain, J. (2000). *Marriage and the family: Diversity and strengths*. Mayfield Publishing Co.
- Paciello, M., Fida, R., Tramontano, C., Lupinetti, C. & Caprara, G. V. (2008). Stability and change of moral disengagement and its impact on aggression and violence in late adolescence. *Child Development*, 79(5), 1288–1309. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2008.01189.x>
- Perez, C., Fife, S. T., Eggleston, D. & Whiting, J. B. (2023). Justifying by degrees: A grounded theory of men's decision-making process in infidelity. *Journal of Marital and Family Therapy*, 49, 879 898. <https://doi.org/10.1111/jmft.12663>
- Podsakoff, P. M., MacKenzie, S. B., Lee, J. Y. & Podsakoff, N. P. (2003). Common method biases in behavioral research: a critical review of the literature and recommended remedies. *The Journal of Applied Psychology*, 88(5), 879–903. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.88.5.879>
- Polat, D. (2006). Evli bireylerin evlilik uyumları, aldatma eğilimleri ve çatışma eğilimleri arasındaki ilişkinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi.
- R Core Team. (2023). *R: A language and environment for statistical computing* (Sürüm 4.3) [Bilgisayar yazılımı]. R Foundation for Statistical Computing. <https://www.R-project.org>
- Sakallı-Uğurlu, N. & Glick, P. (2003). Ambivalent sexism and attitudes toward women who engage in premarital sex in Turkey. *The Journal of Sex Research*, 40(3), 296–302. <https://doi.org/10.1080/00224490309552194>
- Scheeren, P., Apellániz, I. D. A. M. D. & Wagner, A. (2018). Marital infidelity: The experience of men and women. *Trends in Psychology*, 26, 355-369. <https://doi.org/10.9788/TP2018.1-14Pt>
- Scott, S. B., Rhoades, G. K., Stanley, S. M., Allen, E. S. & Markman, H. J. (2013). Reasons for Divorce and Recollections of Premarital Intervention: Implications for Improving Relationship Education. *Couple ve Family Psychology*, 2(2), 131–145. <https://doi.org/10.1037/a0032025>
- Sheikh, S. & Janoff-Bulman, R. (2010). The “shoulds” and “should nots” of moral emotions: A self regulatory perspective on shame and guilt. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 36(2), 213-224. <https://doi.org/10.1177/0146167209356788>
- Sori, C. F. (2007). “An affair to remember”: Infidelity and its impact on children. İçinde *Infidelity* (ss. 247-276). Routledge.
- Tangney, J. P., Stuewig, J. & Mashek, D. J. (2007). Moral emotions and moral behavior. *Annual Review of Psychology*, 58, 345–372. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.56.091103.070145>
- Tillman, C. J., Gonzalez, K., Whitman, M. V., Crawford, W. S. & Hood, A. C. (2018). A Multi-Functional View of Moral Disengagement: Exploring the Effects of Learning the Consequences. *Frontiers in Psychology*, 8, 2286. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.02286>
- Toplu-Demirtaş, E. & Fincham, F. D. (2018). Dating infidelity in Turkish couples: The role of attitudes and Intentions. *The Journal of Sex Research*, 55(2), 252- 262. <https://doi.org/10.1080/00224499.2017.1365110>
- Treas, J. & Giesen, D. (2000). Sexual Infidelity Among Married and Cohabiting Americans. *Journal of Marriage and Family*, 62(1), 48–60. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2000.00048.x>

- Türkiye İstatistik Kurumu. (2021). *Türkiye Aile Yapısı Araştırması 2021* (Yayın No. 45813). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turkiye-Aile-Yapisi-Arastirmasi-2021-45813>
- Varma, P. & Maheshwari, S. (2023). How do People Betray in Relationships? Understanding the Process of Infidelity in Dating Relationships. *Deviant Behavior*, 45(1), 126–138. <https://doi.org/10.1080/01639625.2023.2240470>
- Varma, P. & Maheshwari, S. (2024). Emotional Consequences of Infidelity: Guilt and Regret Experiences Among Perpetrators of Cheating in Heterosexual Dating Relationships. *The Family Journal*, 33(3), 392–398. <https://doi.org/10.1177/10664807241293150>
- Velicer, W. F. & Fava, J. L. (1998). Affects of variable and subject sampling on factor pattern recovery. *Psychological Methods*, 3(2), 231–251. <https://doi.org/10.1037/1082-989X.3.2.231>
- Wróblewska-Skrzek, J. (2021). Infidelity in relation to sex and gender: The perspective of sociobiology versus the perspective of sociology of emotions. *Sexuality & Culture*, 25(5), 1885–1894. <https://doi.org/10.1007/s12119-021-09845-6>
- Yeniçeri, Z. & Kökdemir, D. (2006). University students' perceptions of, and explanations for, infidelity: The development of the Infidelity Questionnaire (INFQ). *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 34(6), 639–650. <https://doi.org/10.2224/sbp.2006.34.6.639>